

KANTELU

Arvostelette oikeuskanslerille 10.2.2024 osoittamassanne kantelussa presidenttiehdokas Alexander Stubbin vaaliasiamiehen, Helsingin vaalipiirilautakunnan ja oikeusministeriön menettelyä presidentinvaaliehtokkaiden esittelyssä. Kantelunne mukaan presidenttiehdokas Stubbin tiedot on ilmoitettu ja kirjattu väärin siten, että menettely on ollut virallisten ohjeiden vastainen ja on mahdollisesti vääristänyt vaalitulosta.

Ehdokkaan ammatiksi on kirjattu professori, vaikka ehdokas on itse todennut haastatteluissa, ettei hänen virkansa Firenzessä European University Institute -oppilaitoksen yhteydessä toimivassa koulussa School of Transnational Governance ole professuuri, vaan johtaja. Kerrotte, että koulun internetsivujen henkilöstöesittelyssä presidenttiehdokas Stubbin ammatiksi on merkitty ”director” ja opettajastatukseksi ”full-time professor”.

Suomen professoriliiton ohjeistuksen mukaan ”Ulkomailla toistaiseksi voimassa olevassa työ-/virkasuhteessa professori-nimikkeellä työskennellyt professori on oikeutettu käyttämään professori-nimikettä Suomessa.”

Olette täydentänyt kanteluanne useita kertoja.

RATKAISU

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan oikeuskansleri tutkii kantelun, jos on aihetta epäillä oikeuskanslerin valvontavaltaan kuuluvan henkilön, viranomaisen tai muun yhteisön menetelleen lainvastaisesti tai jättäneen velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeuskansleri muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta.

Siltä osin, kun kantelu koskee vaaliasiamiehen menettelyä, kantelunne kohteena on yksityisoikeudellinen toimija, jolla ei ole julkisia tehtäviä. Sellaisen toiminnan valvominen ei kuulu perustuslaissa säädettyyn oikeuskanslerin tehtäviin ja toimivaltaan. Tämän vuoksi kanteluanne ei arvioida tältä osin enemmälti.

Vaalilain (714/1998) 133 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan presidentinvaalissa puolueen ehdokashakemuksessa on oltava ehdokkaan arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen. Vaalilainsäädännössä tai vaalilakia koskevassa hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ([HE 48/1998 vp](#), s. 50) ei presidenttiehdokkaan arvon, ammatin tai toimen ilmoittamista ole tarkemmin määritelty.

Kantelustanne ilmenevien tietojen mukaan presidenttiehdokas Stubbin viran nimike European University Institute -oppilaitoksen yhteydessä toimivassa koulussa School of Transnational Governance on koulun internetsivujen mukaan johtaja, mutta hänen opettajastatuksensa on koko-aikainen professori. Toimittamanne 8.3.2024 päivätyn kantelunne täydennyksen mukaan puolueen ehdokashakemuslomakkeessa ja puolueen ehdokkaan suostumuslomakkeessa puolueen presidenttiehdokkaasta on pyydetty arvo, ammatti tai toimi (enintään kaksi ilmaisua). Presidenttiehdokas Stubbista lomakkeisiin on tältä osin täytetty ”professori, filosofian tohtori”.

Lomakkeissa ei ole kuitenkaan eritelty, onko ”professorilla” tarkoitettu presidenttiehdokkaan arvoa, ammattia vai tointa. Vaalilainsäädännössä ei ole tarkemmin määritelty, voidaanko tämänkaltaisen laitoksen johtamiseen keskittyvän henkilön arvon, ammatin tai toimen todeta olevan ”professori” vaalilain mukaista ehdokkaan arvoa, ammattia tai toimea ilmoitettaessa. Presidenttiehdokas Stubbin johtaman instituutin internet-sivujen mukaan hänen opettajastatukseensa on merkitty ”full-time professor”. Asiassa ei siten ole edellytyksiä todeta, etteikö hänen arvonsa, ammattinsa tai toimensa voisi vaalilain tarkoittamalla tavalla olla myös professori.

Näillä perusteilla ja kun otetaan huomioon kantelussanne selostetut presidenttiehdokas Stubbin arvosta, ammatista tai toimesta saatavilla olevat tiedot, eivät Helsingin vaalipiirilautakunnan ja oikeusministeriön menettely ehdokkaiden esille panemisessa anna aihetta epäillä lainvastaista menettelyä tai velvollisuuksien vastaisuutta eikä kanteluanne sen vuoksi tutkita enemmälti.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm